

ROP-ENHET FOR RUS- OG PSYKISKE LIDELSER

Kristian Toppe Aarlie, ass. seksjonsleder
Pablo Tellez, musikkterapeut

Polyfonkonferansen 2023

ROP-døgn: Målgruppen

ROP-pasienter

1. Pasienter med **alvorlig ruslidelse og alvorlig psykisk lidelse** (kronisk psykoselidelse, bipolar I og alvorlig personlighetsforstyrrelse), der behandlingssystemet ikke har klart å tilby tilstrekkelig hjelp til tross for flere forsøk.
2. Pasienter med **alvorlig ruslidelse og sterk mistanke om alvorlig psykisk lidelse**
3. Pasienter med mindre alvorlig psykisk lidelse og rusmiddelproblematikk, der hver av de to områdene er forbundet med **uttalt funksjonssvikt**.
4. Pasienter som har blitt eller er i fare for å bli definert ut av enten TSB eller PHV pga. f.eks. problemer med oppmøte, voldsrisiko eller lavt funksjonsnivå.

Integrert behandling

Kjennetegn:

- Behandle rus og psykisk lidelse (og somatikk!) **samtidig**
- Av **samme** team/gruppe
- I **samme** behandlingsprogram

- Belastningen av integreringen skal bæres av hjelpeapparatet, ikke av pasienten eller pårørende

I praksis:

- Integrering av fagområder
- Felles prosjekt for 1. og 2.,3. linje tjeneste
- Samforståelse, samordning og løpende samarbeid (kontinuitet)

ROP-enhet for rus- og psykiske lidelser

Døgnavdeling åpnet januar 2023

- 8 Sengeplasser
- Henvisninger mottas fra Psykiatrisk klinikk, Avdeling for rusmedisin og DPS
- Bemanning: 5-5-4
- Behandlere: overlege 100 %, psykologspesialist 100 %, psykologspesialist 50 %, fysioterapeut 60 % og musikkterapeut 60 %
- Ledelse: seksjonsleder og ass. seksjonsleder

Integrert behandling og helhetlig forståelse i praksis

Tverrfaglighet ikke bare et ord, men en holdning som forplikter

- Ulike fagbakgrunner og stemmer gis plass
- Sikre helhetlig forståelse av pasientens behov, ressurser og vansker

Erfaringskonsulent, fysioterapeut og musikkterapeut integreres i teamet

- Gir teamet en unik mulighet til å forstå pasientens ressurser og bygge videre på disse
- Fra motstand til bevegelse (musikkterapi)

IDDT – Hvilket stadium i endringsprosessen er pasienten/brukeren i?

ENGASJEMENTSSTADIET	OVERVEIELSESTADIET	AKTIV BEHANDLINGSSTADIET	TILBAKEFALLSFØREBYGGINGSSTADIET
MÅL: Utvikle en arbeidsallianse	MÅL: Motivasjon / begynnende endring i praksis	MÅL: Gjennomføre den ønskede endringen	MÅL: Stabilisere og motvirke tilbakefall
KJENNETEGN	KJENNETEGN	KJENNETEGN	VÆR OPPMERKSOM PÅ AT
<ul style="list-style-type: none"> • Opplever ikke å ha noe problem • Ser ikke at informasjon er relevant for seg • Ser ikke behov for endring • De positive konsekvensene oppleves som større enn de negative • Det er andre som opplever at rusmiddelbruken fører til problemer • Atferdsendring kan skje hvis det foreligger et ytre trykk, men endringen er ustabil og sannsynligheten er stor for at personen går tilbake til tidligere atferd når det ytre trykket opphører 	<ul style="list-style-type: none"> • Opplever negative konsekvenser, men er usikker på hvor stort problemet egentlig er • Ambivalens – opplever at rusmiddelbruken har både positive og negative sider • Vurderer endring, men er usikker • Skiftninger i atferd og motivasjon • Beslutning om endring i nær framtid • Legger konkrete planer • Små endringsforsøk • Forestillinger om livet etter endringen 	<p>En positiv og optimistisk fase</p> <ul style="list-style-type: none"> • Endring blir nå synlig for andre • Reduksjon av rusmiddelbruk • Betydelig innsats fra pasienten – endring av atferd, tanker og miljø • Aktiv bruk av mestringsstrategier 	<ul style="list-style-type: none"> • All endring er krevende – for alle • Iverksatt handling er ikke det samme som varig endring • Flere runder, flere forsøk – tilbakefall er vanlig
METODER	METODER	METODER	OPPGAVER
<ul style="list-style-type: none"> • Praktisk hjelp og støtte • Tilby pasienten/brukeren noe han/hun opplever å ha behov for her og nå • Forvent at du blir testet ut for å se om du holder mål 	<ul style="list-style-type: none"> • Motiverende Intervju • Ambivalenskorset • Fristille pasienten: Tydeliggjøre friheten til å ta egne valg • Utvikle nye mestringsstrategier 	<ul style="list-style-type: none"> • Stimuluskontroll • Atferds-erstatninger • Positiv forsterkning • Planlegge for mulig tilbakefall • Bruke tidligere erfaringer 	<ul style="list-style-type: none"> • Konsolidere endringen • Opprettholde motivasjon • Motvirke tilbakefall – identifisere faresituasjoner • Lære av tilbakefallene – revidere planene • Livsstilsendringer
MEKANISMER / FORSVAR	FELLER	FELLER	VANLIGE ÅRSAKER TIL TILBAKEFALL
<ul style="list-style-type: none"> • Benekting / Vegring • Rasjonalisering / Bortforklaringer • Prosjeksjon / Opprør • Introjeksjon / Oppgittthet 	<ul style="list-style-type: none"> • Venter på det magiske øyeblikket • Søker 100% sikkerhet • Ønsketenkning • Søker etter det umulige kompromiss • For tidlig handling • Gi råd vs. bidra til at pasienten/brukeren tar gode valg selv 	<ul style="list-style-type: none"> • For dårlig forberedelse og planlegging • For lite variasjon i mestringsatferd – klamring til en strategi • For liten investering i endringene • Gjør det slik en har gjort det før, men mislykkes med 	<ul style="list-style-type: none"> • Sosialt press • Beslutningen om endring utfordres av en selv • Situasjoner som er risikable for tilbakefall blir for krevende

Målet for behandlingstilbudet

Pasientens egne mål er det primære!

- Økt stabilitet
- Bedre rusmestring/rusfrihet
- Redusere faren for destruktive konsekvenser av ROP-lidelser/mindre kriminalitet
- Sette relevante diagnoser
- Bedre somatisk helse inkludert tannhelse
- Bedre levevaner
- Bevare/utvide antall gode relasjoner
- Mer meningsfull aktivitet
- Bedre boevne og bedre hverdagsfunksjon

Musikkterapi

Samarbeid

- Koble på nødvendige samarbeidspartnere
  - Samarbeid med spesialisthelsetjenesten og kommunale tjenester
  - Skape en arena for samarbeid og relasjonsbygging
  - Etablere nettverk
-
- TIDLIG i forløpet → overgang

Takk for oss!

Når noen faller mellom alle stolene – så må vi bygge en benk. I dag åpner vi en viktig del av denne benken, en benk som skal være tilgjengelig og åpen for de aller mest sårbare blant oss.

(Randi-Luise Møgster, viseadm.dirktør
Helse Bergen, Bergensavisen 2023)

